

שנה"ל תשע"ה 2015-16
סמסטר א'
1031-2102-0

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה למדעי החברה
החוג למדע המדינה

שיטות מחקר במדע המדינה
מרצה: ד"ר יעל שומר
הרצאה: יום שני 12:00-14:00
שעת קבלה: יום שני 10:30-11:30 חדר: 528

מטרת הקורס:

הקורס נועד להקנות ידע בסיסי בשיטות מחקר כמותניות ואיכותניות במדע המדינה במטרה לאפשר לסטודנטים לקרוא בביקורתיות את הספרות המקצועית, ולתכנן ולבצע מחקרים אמפיריים משלהם. הנושאים העיקריים בהם נעסוק: הגדרת בעיות מחקר; ניתוח סיבתי ומערכי מחקר (ניסוי, ניסוי טבעי, דמה-ניסוי וכו'); בניית מושגים והגדרתם (נומינלית ואופרציונית); בניית תיאוריות והשערות; בעיות מדידה, מדגם, תוקף ומהימנות; איסוף וניתוח נתונים (כולל ניתוח טבלאות, מדדי קשר, רגרסיה, מבחנים סטטיסטיים).

חובות הקורס:

- א. חובה להשתתף בקורס "מבוא לסטטיסטיקה" [וידע ב-SPSS] לפני השיעור "שיטות מחקר".
- ב. כל תלמיד יגיש עבודת מחקר שתתפתח במקביל לשיעור ולתרגילים. העבודה תוגש ביום שני ה-25/1/2016 לתאי המתרגלים. בנוסף לכך, חובה להגיש **3** תרגילים במשך הסמסטר (אשר יהוו הבסיס לעבודה המסכמת). משקל העבודה והתרגילים מהציון סופי: 40% (כל תרגיל - 10% ועבודת המחקר - 10%). מאגר הנתונים בו נשתמש נקרא **INES 2015** והוא מצוי באתר הקורס.
שימו לב כי לא ייתקבלו תרגילים/עבודות באיחור.
- ג. מבחן מסכם בסוף הסמסטר משקל מציון סופי: 60%.
קריאה סדירה לפני השיעור הנה הכרחית! לא יצלח בידכם להבין את נושא השיעור אם לא תתכוננו אליו בטרם עת.

הרכב הציון הסופי יהיה כדלקמן:

30% תרגילים
10% עבודת מחקר
60% מבחן מסכם

שימו לב כי ציון עובר בקורס הוא 60 ומעלה (וכן קבלת 60 ומעלה במבחן המסכם).
כמו כן, על מנת להיות זכאים לגשת למבחן המסכם יש לקבל ציון ביניים (המבוסס על
שלושת התרגילים) של 60 ומעלה.

קריאת חובה

1. Johnson, Buttolph Janet and Reynolds, H.T. 2008. *Political Science Research Methods* Washington D.C: CQ Press [Johnson and Reynolds]
2. מאמרים ופרקים מספרים נוספים כמפורט ברשימת הקריאה להלן

ספרי עזר ל-SPSS

- משיח איזנברג, מיכל. 2006. *SPSS בדרך הקלה*: יישומים סטטיסטיים במחשב בשיטת צעד אחר צעד מהדורה: ג'
- שריד, מרים ושריד, משה. 2011. *המדריך העברי למשתמש בתוכנת SPSS* מהדורה: 4

חומר קריאת החובה מצוי באתר הקורס במודל moodle.
המרצה שומרת לעצמה הזכות להפחית בחומרי הקריאה.

מתרגלי הקורס

רותם כהן כחלון אימייל: rotem3@mail.tau.ac.il

דניאל צוקר אימייל: danielzucker@mail.tau.ac.il

יוסי גנאל אימייל: josephganel@mail.tau.ac.il

שיעור 1 (19/10): הקדמה/השיטה המדעית על קצה המזלג

א. Johnson and Reynolds פרק 2, עמודים 27-42

תרגול:

אין קריאה נוספת לתרגול זה.

- הבהרת אופי העבודה שעל התלמידים להגיש בסוף הסמסטר, תוך שימת דגש על היות העבודה מתפתחת במשך הסמסטר יחד עם התרגילים.
- הבהרת אופי הנתונים עימם נעבוד והצגת מאגר הנתונים Elections 2015 על גבי המחשב.
- הצגת מאגר הנתונים World עמו תעבדו בתרגולים שלכם והכרות עמו.

שיעור 2 (26/10): הבסיס של המחקר: השערות, מושגים, משתנים [תרגיל 1

ניתן בשיעור]

א. Johnson and Reynolds פרק 3, עמודים 60-87

תרגול:

א. Sartori, Giovanni. 1970. "Concept Misformation in Comparative Politics",

American Political Science Review, 64(4), pp. 1033-1053

- דיון על המשגה במדע המדינה.
- דיון בתרגיל מס' 1: הגדרת שאלת מחקר, בניית השערות, מושגים ומשתנים בהתבסס על מאגר הנתונים World עמו אנו עובדים בתרגולים.

שיעור 3 (2/11): אופראציונליזציה, מדידה ובעיות מדידה: תוקף ומהימנות,

רמות מדידה

א. Johnson and Reynolds פרק 4, עמודים 88-110.

תרגול:

אין קריאה נוספת לתרגול זה.

- המשך דיון בתרגיל מס' 1: שיקולים במדידה: תוקף ומהימנות.

שיעור 4 (9/11): ניתוח סיבתי; מערכי מחקר (ניסוי, ניסוי טבעי, דמה-ניסוי)

א. Johnson and Reynolds פרק 5, עמודים 122-166

תרגול:

Lijphart, Arend. 1975. "The Comparable Cases Strategy in Comparative Research", א.

Comparative Political Studies Vol. 8. pp. 158-177.

- דיון במערכי מחקר שונים, ובניתוח סיבתי במדע המדינה.

12/11 : תרגיל 1 מוגש לתאי המתרגלים עד השעה 12:00

שיעור 5 (16/11): בחירת מקרים והטיית בחירה (selection bias)

Geddes, Barbara. 1990. "How the Cases You Choose Affect the Answers You א.

Get: Selection Bias in Comparative Politics", *Political Analysis* vol 2, pp, 131-150.

King Gary, Robert O. Keohane, and Sidney Verba. 2001. *Designing Social רשות:*

Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research Princeton: Princeton

University Press, Ch. 4, pp. 115-149

תרגול:

אין קריאה לתרגול זה

- דיון בבחירת מחקרים והטיית בחירה כולל אסטרטגיית בחירת המקרים

הדומים ביותר ובחירת המקרים השונים ביותר.

שיעור 6 (23/11): נתונים תצפיתיים (observational data), ניתוח כמותני

לעומת איכותני, תצפיות ישירות ועקיפות, סטטיסטיקה תיאורית [תרגיל 1

מוחזר לסטודנטים. תרגיל 2 ניתן בשיעור]

א. Johnson and Reynolds, פרק 8, עמודים 243-265

תרגול:

אין קריאה לתרגול זה

- דיון בתרגיל מס' 2

- סטטיסטיקה תיאורית ב-SPSS (ממוצע, חציון, שכיח, טווח, שונות, סטיית

תקן).

שיעור 7 (30/11): סטטיסטיקה תיאורית (descriptive statistics), מדדים חד

משתניים, התפלגות שכיחויות (frequency distribution) גרפים

א. Johnson and Reynolds, פרק 11, עמודים 351-393.

תרגול

- אין קריאה נוספת לתרגולים אלו.
- המשך דיון תרגיל מס' 2.
- הפקודות ב-SPSS: frequencies, missing values, recode, compute, statistics

שיעור 8 (7/12): דגימה, הסקה סטטיסטית, מבחני מובהקות

א. Johnson and Reynolds, פרק 11, עמודים 393-425.

תרגול

- אין קריאה נוספת לתרגולים אלו.
- מבחני מובהקות, טבלאות t ו-Z
- הבחנה בין מדדי קשר למבחני מובהקות

שיעור 9 (14/12): ניתוח קשרים דו משתניים (bivariate relations), טבלאות

צילוח, מתאמי קשר (גאמא, טאו B, טאו C, PRE, למדה) מבחן חי בריבוע;

[תרגיל 2 מוגש בכיתה. תרגיל 3 ניתן לסטודנטים]

א. Johnson and Reynolds, פרק 12, עמודים 426-477.

תרגול

- אין קריאה נוספת לתרגול זה
- הכנה לתרגיל מס' 3:
- קריאת טבלאות צילוח
- מדדי קשר דו משתניים
- תרגול מבחן חי בריבוע

שיעור 10 (21/12): קורלציה ורגרסיה דו-משתנית

א. Johnson and Reynolds, פרק 12, עמודים 477-502.

תרגול

- אין קריאה נוספת לתרגול זה

- ניתוח רגרסיה דו משתנית ותרגול ב-SPSS.

שיעור 11 (28/12): המשך רגרסיה דו-משתנית + משתני בקרה [תרגיל 2 מוחזר לסטודנטים]

א. Johnson and Reynolds, פרק 12, עמודים 477-502.

תרגול

- אין קריאה נוספת לתרגול זה
- המשך ניתוח רגרסיה דו משתנית
 - דיון בסוגי משתני בקרה + דוגמה עם מדדי קשר

שיעור 12 (4/1): המשך קשרים רב משתניים ורגרסיה רב משתנית [תרגיל 3 מוגש בכיתה]

א. Johnson and Reynolds, פרק 13, עמודים 503-549

תרגול

- אין קריאה נוספת לתרגולים אלו.
- ניתוח רגרסיה רב משתנית ופרוש התוצאות

שיעור 13 (11/1): הנחות המודל של הרגרסיה, סיכום+הכנה למבחן מסכם] הנחיות לכתיבת עבודת המחקר ניתנות בשיעור]

ב. Johnson and Reynolds, פרק 13, עמודים 503-549

תרגול

- אין קריאה נוספת לתרגולים אלו.
- דיון בהנחות הרגרסיה הרב משתנית

14/1 - תרגיל 3 מוחזר בתאי המתרגלים